

Luckhuggning

Genomförd
luckhuggning
steg 1

Luckhuggning är en hyggesfri metod inom skogsskötselsystemet trakthyggesbruk. Metoden innebär ett system av mindre kala ytor, där formen på ytorna kan variera. Metoden är lämplig i områden där hänsyn ska tas till sociala värden eller naturvärden. Omloppstider förekommer, vilket innebär att skogsbeståndet delvis avvecklas och åtföljs av en nyetablering. Detta innebär i sin tur att det blir ett olikåldrigt bestånd bestående av en mosaik av ytor där varje yta är likåldrig.

Förutsättningar

Luckhuggning lämpar sig bäst för likåldrig skog, gärna lövskog eller blandskog med övervägande del tall, men metoden kan också tillämpas i fler skogstyper. Marken bör vara lättföryngrad om ingen markberedning ska ske.

Metodbeskrivning

Luckhuggning kräver noggrann planering och traktdirektiven måste vara

tydliga. Luckornas placering och basstråken mellan luckorna bör planeras utifrån terrängen och hänsynsområden. Detaljerad och tydlig planering i fält är ett måste om skördaren ska kunna göra ett effektivt arbete. Denna typ av avverkning bör ske vid dagsljus. Lämpliga evighetsträd bör ställas i ytorna. Behov av eventuell markberedning och val av föryngringsmetod beror av ståndorten. Röjning genomförs vid behov.

Andelen luckor som skapas beror

till stor del på hur många avverkningar per omloppstid (omdrev) som planeras att utföras. Om hälften av ytan av ett bestånd planeras att avverkas vid första tillfället kommer det bli två avverkningstillfällen per omloppstid, om en fjärdedel avverkas vid första tillfället blir det totalt fyra avverkningstillfällen per omloppstid osv. Andelen luckor påverkas också av beståndets storlek och utformning. Åldern på beståndet kan påverka när det första ingreppet ska ske. Detta för

LUCKHUGGNING

att skogen inte ska bli alltför gammal innan det sista ingreppet.

Tiden mellan avverkningstillfällena beror på omloppstiden och antalet omdrev, t.ex. om du har

90 år i omloppstid med tre omdrev ger det generellt 30 år mellan varje avverkningstillfälle. Om intresse och förutsättningar finns kan det vara lämpligt att se över skogsbruksplanen

och se om det finns flera bestånd intill varandra som kan hållas samman till ett hyggesfritt område. Det kan till exempel vara bestånd med likartad ståndort, men med variation i ålder.

Genomförd luckhuggning steg 2

Schackrutehuggning

LUCKHUGGNING

Exempel på evighetssträd som lämnats i lucka, Fjärdhundra Uppland. Foto: J. Brorsson.

Angrepp av granbarkborre på träd i anslutning till avverkad lucka, Fjärdhundra Uppland. Foto: J. Brorsson.

Fördelar

- Bibehåller en kontinuitet i skogen; det finns alltid stora träd.
- Motverkar fragmentering (viktigt för biologisk mångfald).
- Små öppna ytor.
- Både stående skog och mindre öppna ytor, trevligt att gå i.
- Bra för renskötseln.

Nackdelar

- Intensivt och omfattande planeringsarbete.
- Förhöjd risk för skador och bryneffekter/svältzoner.
- Mer kostsamt att genomföra (pga. ökad planeringstid och lägre skördarproduktivitet).
- Lönsamheten minskar och beror av hur mycket avverkningsmogen (överhållen) skog som lämnas till senare luckhuggningar.

Att välja hyggesfri metod

Alla hyggesfria metoder behöver anpassas utifrån gällande förutsättningar och ståndort. Nedanstående tabell är ett stöd för att välja lämplig hyggesfri metod; med utgångspunkt i aktuell ståndort och önskat framtida bestånd. Enligt Skogsstyrelsens definition innebär hyggesfritt skogsbruk på

skogsmark med produktionsmål att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kala ytor. En hyggesfri metod ska uppfylla följande kriterier:

1. Inga enskilda luckor över 0,25 ha,
2. Luckorna får utvidgas först när ungskogen uppnått en höjd på 2,5 m,

3. Genomsnittliga tätheten för beståndet får inte understiga § 5 Skogsvårdslagen, SVL, och
4. Det finns alltid träd inom beståndet som är minst 10 m höga.

Undantag från punkterna 2 och 3 kan göras vid vissa skärmställningar.

	Utgångsläge bestånd	Kontinuitets-skogsbruk	Trakthyggesbruk				
		Blädning	Hyggesfritt skogsbruk			Ej hyggesfritt skogsbruk	
			Luckhuggning	Stråkhuggning	Skärmställning	Konventionell avverkning	Konventionell avverkning med fröträd
Trädslag	Primära	✗	✓	✓	✗	✓	✓
	Sekundära	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Blandskog	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Skiktning	Fullskiktad	✓	✗	✗	✓	✓	✓
	Tvåskiktad	✗	✓	✓	✓	✓	✓
	Enskiktad	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Markfuktighetsklass	Blöt	✓	✗	✗	✓	✗	✗
	Fuktig	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Frisk	✓	✓	✓	✗	✓	✓
	Torr	✗	✓	✓	✗	✓	✓

Virkesförrådsdiagram

Virkesförrådsdiagram utifrån volym och medelhöjd. Diagrammet visar vid vilken volym, i förhållande till medelhöjd, som krav på förnygring ställs (5 §). Detta är även den nedre gränsen för att uppfylla kravet för hyggesfritt skogsbruk. Diagrammet visar även den lägsta volym utifrån medelhöjd som får lämnas efter gallring (10 §).

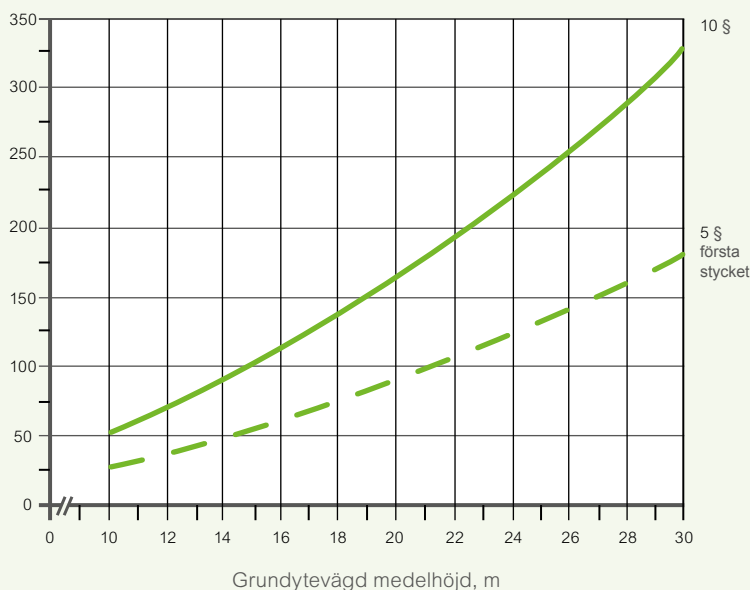
— 10 § skogsvårdslagen

Lägsta virkesförråd efter en avverkning i barrskog som syftar till att främja skogens utveckling.

- - 5 § första stycket 1 skogsvårdslagen

Virkesförråd i barrskog, björkskog och blandskog av barrträd och björk som anger den nivå där skyldighet att anlägga ny skog normalt inträder. Med barrskog avses bestånd som till minst 7/10 består av tall och/eller gran. Med björkskog avses bestånd som till minst 7/10 består av björk. Med blandskog av barrträd och björk avses bestånd som till minst 7/10 består av sådana trädslag.

Volym, m³sk/ha

Källa: Bilaga 1, Skogsvårdslagen 1 april 2022.

BILLERUD